

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

05 decembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul Penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte

Nadejda Toma,

Judecători

Iurie Diaconu, Liliana Catan, Ion Guzun,
Victor Boico,

a judecat în ședința de judecată, fără citarea părților la proces, recursul ordinar, declarat de procurorul-șef în Procuratura de circumscripție Cahul, Dumitru Calendari, împotriva sentinței Judecătoriei Cahul din 20 octombrie 2021 și deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 23 mai 2022, în privința inculpatului

Biclea Vasile XXXX.

instanța de fond:

Termenul de examinare,

instanța de apel:

01.04.2021 – 20.10.2021,

instanța de recurs:

08.11.2021 – 23.05.2022,

23.08.2022 – 05.12.2022.

Asupra recursului menționat, Colegiul Penal lărgit,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Cahul din 20 octombrie 2021, cauza fiind examinată conform prescripțiilor din art. 364¹ Cod de procedură penală, Biclea Vasile a fost condamnat în baza art. 264 alin. (4) Cod penal la 5 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 5 ani.

În temeiul art. 90 Cod penal, executarea pedepsei i-a fost suspendată condiționat, pe un termen de probațiune de 5 ani.

De la inculpat s-a încasat în beneficiul statului cheltuielile de judecată în mărime de 3900 lei.

2. Instanța de fond a constatat că inculpatul Biclea Vasile, la 04 noiembrie XXXX, orele 03.00, posedând permis de conducere nr. XXXX eliberat la 12.01.2012, perfectat pe numele său, valabil pentru categoria „B”, conducând în stare de ebrietate alcoolică autoturismul „Hyundai Accent”, n/î XXXX, și deplasându-se pe traseul central din s. XXXX, r-nul Cahul, în direcția spre mun. Cahul, încălcând cerințele

Regulamentului Circulației Rutiere aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 357 din 13.05.2009 și anume: - art. 3 care prevede că „participanții la trafic sunt obligați să respecte regulile de circulație... și prin acțiunile lor să nu cauzeze prejudicii altor participanți la trafic, să nu-i expună pericolului...”. - art. 10 al. (1) lit. b), care prevede, că „persoana, care conduce vehiculul, trebuie să posede cunoștințe și să execute cerințele prezentului Regulament, precum și să posede dexteritatea necesară de a conduce în siguranță vehiculul pe drum”. - art. 14 pct. a), care prevăd că, „conducătorului de vehicul îi este interzis să conducă vehiculul în stare de ebrietate, ...sau într-o stare avansată de oboseală de natură să-i afecteze capacitatea de conducere”. - art. 45 al. (1) lit. a), b), c), d), care prevede, că „conducătorul mijlocului de transport trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând seama permanent de următorii factori: starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția; dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase; starea tehnică a vehiculului și particularitățile încărcăturii; situația rutieră”; - art. 45 al. (2), care prevede, că „în cazul în care în limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului”, nu s-a isprăvit cu conducerea mijlocului de transport, și a derapat de pe traseu izbindu-se într-un copac de pe marginea drumului, în urma cărui fapt pasagerul Biclea Olga a.n.1996 s-a ales conform raportului de expertiză judiciară nr. XXXX din 03.02.2021 cu leziuni corporale sub formă de Hemoperitoneu, anemie post hemoragică acută, comoție cerebrală, fractura Th3, fractura osului nazal, lezarea splinei, splenectomie, care se califică ca vătămare corporală gravă periculoasă pentru viață, iar pasagerul Biclea Nichita a.n. XXXX a primit conform raportului de expertiză judiciară nr. XXXX din 03.02.2021, leziuni corporale sub formă de comoție cerebrală, contuzia țesuturilor moi frontal, care condiționează dereglarea sănătății de scurtă durată și se califică ca vătămare corporală ușoară.

Instanța a reținut că inculpatul a recunoscut în totalitate faptele incriminate și a solicitat examinarea cauzei în procedura simplificată, prevăzută la art. 364¹ Cod de procedură penală.

Dat fiind că probele administrate confirmă în totalitate vinovăția inculpatului, acțiunile lui urmează a fi încadrate în baza art. 264 alin. (4) Cod penal ca încălcarea regulilor de securitate a circulației sau de exploatare a mijloacelor de transport de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare ce a provocat din imprudență vătămarea gravă a integrității corporale și a sănătății, săvârșită în stare de ebrietate.

La stabilirea pedepsei, instanța a ținut cont de prevederile art. 61, 75 Cod penal și de faptul că inculpatul a săvârșit o infracțiune gravă, anterior a mai fost condamnat prin sentința judecătorei Cahul din 17.05.2013 în baza art. 264¹ alin. (1) Cod penal la amendă în mărime de 6000 lei, care a fost achitată, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe 3 ani, și prin sentința judecătorei Cahul din 27.01.2014 în baza art. 264¹ alin. (4) Cod penal la 8 luni închisoare, că a recunoscut vinovăția și s-a căit sincer, la locul de trai se caracterizează pozitiv, la evidența medicului narcolog și psihiatru nu se află, că partea vătămată a solicitat ca inculpatul să nu execute pedeapsa real deoarece nu are pretenții față de ultimul, că inculpatul este întreținător în familie, iar executarea reală a pedepsei ar duce la înrăutățirea situației financiare a întregii

familiei, că beneficiază de reducerea cu o treime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu închisoare conform art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, concluzionând că corectarea și reeducarea lui este posibilă, rațională și echitabilă fără izolare de societate, stabilindu-i o pedeapsă cu suspendarea condiționată a executării ei, conform art. 90 Cod penal, or, la caz, atingerea scopului pedepsei penale poate fi atins și fără privarea efectivă a inculpatului de libertate.

3. Procurorul în Procuratura raionului Cahul, Dumitru Popușoi, a declarat apel, solicitând casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie condamnat la 4 ani închisoare, cu executare, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 4 ani.

Apelantul a invocat că anterior, Bîclea V. a săvârșit cu intenție și alte infracțiuni, nu este la prima abatere de lege, a fost anterior de două ori condamnat pentru săvârșirea infracțiunii în domeniul transporturilor și anume pentru conducerea mijlocului de transport în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat și anume: prin sentința judecătorească Cahul din 17.05.2013 în baza art. 264¹ alin. (1) Cod penal la amendă în mărime de 6.000 lei, care a fost achitată, cu privarea de dreptul de a conduce mijlocul de transport pe 3 ani și prin sentința judecătorească Cahul din 27.01.2014 în baza art. 264¹ alin. (4) Cod penal la 8 luni închisoare, fiind cetățean al R. Moldova.

Prin urmare, instanța de fond eronat a apreciat prevederile art. 75-78 Cod penal, nu a ținut cont de faptul că inculpatul, anterior a mai săvârșit infracțiuni similare prevăzute de art. 264¹ alin. (1) și art. 264¹ alin. (4) Cod penal, având în vedere că Bîclea V. a săvârșit încălcarea regulilor de securitatea circulației și de exploatare a mijloacelor de transport de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare ce a provocat din imprudență vătămarea gravă a integrității corporale și a sănătății, săvârșită în stare de ebrietate, infracțiune ce se clasifică ca una gravă, punând în risc viața și sănătatea familiei acestuia dar și altor participanți la traficul rutier, iar reeducarea și corijarea inculpatului este posibilă doar cu izolarea acestuia de mediul normal de viață, aplicându-i măsura de pedeapsă cu închisoare, având în vedere că deși acesta a fost anterior condamnat pentru infracțiuni similare, ultimul nu a apreciat gravitatea faptei săvârșite. Aceste circumstanțe denotă că Bîclea V., deși a recunoscut vina, a comis anterior și alte infracțiuni, nu s-a oprit din activitatea infracțională, dar a săvârșit din nou o infracțiune în domeniul transporturilor, ceea ce denotă că ultimul nu a tras concluziile cuvenite, iar corectarea inculpatului poate avea loc doar prin aplicarea pedepsei cu închisoarea, deoarece o altă pedeapsă mai blândă este insuficientă și nu și-ar atinge scopul.

4. Potrivit deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 23 mai 2022, apelul a fost respins, ca nefondat.

Instanța de apel a statuat că *la stabilirea și individualizarea pedepsei inculpatului Cebotari Daniel, prima instanță i-a stabilit pedeapsa pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264¹ alin. (4) Cod penal la 1 an închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.*

Astfel, *instanța de fond a ținut cont de prevederile art. 6, 7, 61, 75-79 Cod penal, de gravitatea infracțiunii comise, de motivul acesteia, de persona celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea, cât și de faptul că inculpatul Dunas Anatol a recunoscut fapta comisă, și-a conștientizat pe*

deplin vina, la nivelul de înțelegere a situației în care a ajuns, se căiește sincer, ***a comis o infracțiune care se atribuie la categoria celor grave*** prin prisma art. 16 Cod penal, de personalitatea inculpatului, ***care anterior nu a fost condamnat***.

Respectiv, ***sanctiunea art. 264 alin. (3) Cod penal prevede pedeapsa*** sub formă de închisoare de la 3 la 7 ani, cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.

În conformitate cu prevederile art. 76, 77 Cod penal, circumstanțe atenuante și circumstanțe agravante, ***în privința inculpatului Dunas Anatol***, instanța de judecată nu au fost stabilite.

Verificând aspectele de drept operate de instanța de fond, la stabilirea și individualizarea pedepsei inculpatului Dunas Anatol, se reține că inculpatului prima instanță i-a stabilit pedeapsa pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de ***art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, la 4 ani închisoare***.

Instanța de fond a ținut cont la stabilirea categoriei și a măsurii de pedeapsă inculpatului de toate circumstanțele reale și personale, privind individualizarea pedepsei, ***aplicându-i o pedeapsă corectă, echitabilă și legală***.

În același timp, ***în temeiul art. 90 alin. (1) Cod penal***, instanța de fond a stabilit că inculpatul poate fi corectat, fără executarea pedepsei închisorii, dar în condițiile supravegherii lui de către serviciul probațiune, concluzionând că scopul pedepsei poate fi atins ***cu dispunerea suspendării condiționată a executării pedepsei pe un termen de probă de 5 ani***.

Prin urmare, ***sentința de condamnare este echitabilă, legală și corect individualizată, și va avea un efect preventiv serios atât pentru inculpatul Bâclea Vasile, cât și pentru alte persoane*** predispuse la comiterea unor astfel de infracțiuni și va constitui o garanție și o asigurare că drepturile și libertățile consfințite în Constituția Republicii Moldova și alte legi ale Republicii Moldova sunt apărate, iar violarea lor este contracarată și pedepsită.

Mai mult, însăși partea vătămată Biclea Olga, atât în ședința primei instanțe, cât și la examinarea cauzei în instanța de apel a solicitat ca inculpatul să nu execute real pedeapsa deoarece inculpatul este întreținător în familie, iar executarea reală a pedepsei ar duce la înrăutățirea situației financiare a întregii familii.

5. Procurorul-șef în Procuratura de circumscripție Cahul, Dumitru Calendari, declară recurs ordinar, solicitând casarea deciziei menționate și dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel.

Recurentul indică că instanța de apel nu a ținut cont de faptul că inculpatul a condus mijlocul de transport în stare de ebrietate alcoolică, având pasageri, fapt ce a servit la producerea accidentului rutier soldat ulterior cu decesul persoanei, accidentul rutier s-a soldat cu vătămarea corporală a două persoane, accidentul rutier s-a soldat cu vătămarea corporală gravă a unei din cele două persoane, inculpatul nu s-a autodenunțat de bună voie, pe parcursul urmăririi penale nu a colaborat cu organul de urmărire penală, refuzând să facă declarații, ultimul recunoscând vina tocmai în judecată, după luarea de cunoștință cu materialele cauzei penale și inevitabilitatea probelor acumulate, inculpatul anterior a fost judecat pentru conducerea mijlocului de transport în stare de ebrietate alcoolică, la 17.05.2013 de judecătoria Cahul în baza art. 264¹ alin. (1) Cod penal la amendă în mărime de 6.000 lei, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe 3 ani și la 27.01.2014 de judecătoria Cahul în baza

art. 264¹ alin. (4) Cod penal la 8 luni închisoare, cu executare, iar pedepsele anterioare nu au avut efect, ori după executarea pedepsei, pentru a doua infracțiune peste 1 an iarăși conduce mijlocul de transport în stare de ebrietate alcoolică, cu concentrația în aerul expirat de 0,83 mg/l și concentrației alcoolului în sânge de 2,1 g/l, fapt care denotă că corectarea și reeducarea inculpatului este posibilă doar prin aplicarea unei pedepse privative de libertate sub formă de 5 ani închisoare, cu executare și cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe 5 ani.

La caz, potrivit materialelor cauzei, ambele instanțe ierarhic inferioare au dispus incorect în temeiul art. 90 Cod penal, suspendarea condiționată a executării pedepselor de 5 ani închisoare pe o perioadă de probațiune de 5 ani.

Or, pedeapsa aplicată inculpatului și menținută de către instanța de apel, va fi apreciată ca atitudine tolerantă a statului față de aceste categorii de infracțiuni, ce va submina încrederea societății în eficiența și echitatea justiției.

Mai mult ca atât, instanța de apel a argumentat: „*Verificând aspectele de drept operate de instanța de fond la stabilirea și individualizarea pedepsei inculpatului Cebotari Daniel, colegiul judiciar reține, că inculpatului prima instanță i-a stabilit pedeapsa pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264¹ alin. (4) Cod penal, sub formă de închisoare pe un termen de 1 an cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis...Astfel, la stabilirea și individualizarea pedepsei, instanța de fond a ținut cont de prevederile art. 6, 7, 61, 75-79 Cod penal, de gravitatea infracțiunii comise, de motivul acesteia, de persona celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea, cât și de faptul că inculpatul Dunas Anatol a recunoscut fapta comisă, și-a conștientizat pe deplin vina, la nivelul de înțelegere a situației în care a ajuns, se căiește sincer, a comis o infracțiune care se atribuie la categoria celor grave prin prisma art. 16 Cod penal, de personalitatea inculpatului, care anterior nu a fost condamnat. Sancțiunea art. 264 alin. (3) Cod penal al RM prevede pedeapsa sub formă de închisoare de la 3 la 7 ani cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport. În conformitate cu prevederile art. 76, 77 Cod penal al RM, circumstanțe atenuante și circumstanțe agravante, în privința inculpatului Dunas Anatol, instanța de judecată nu a stabilit Verificând aspectele de drept operate de instanța de fond la stabilirea și individualizarea pedepsei inculpatului Dunas Anatol, colegiul judiciar reține, că inculpatului prima instanță i-a stabilit pedeapsa pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin.(3) lit. b) Cod penal, sub formă de închisoare pe un termen de 4 ani”.*

Însă, speța se referă la inculpatul Biclea Vasile și la comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (4) Cod penal.

Respectiv, argumentele expuse supra privind pe alți inculpați învinuiți de comiterea altor infracțiuni nu pot fi acceptate și în privința lui Biclea V. și rezultă că lipsesc argumentele instanței privind speța cu Biclea V.

Astfel, analizând materialele dosarului penal, sentința și decizia motivată, instanțele de fond și de apel nu au motivat oportunitatea aplicării față de inculpat al prevederilor art. 90 alin. (1) Cod penal. Potrivit hotărârilor atacate, instanțele nu au făcut o analiză sau o argumentare din care considerente a aplicat prevederile art. 90 Cod penal.

În drept, recursul este întemeiat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală.

6. Judecând recursul ordinar pe baza materialului din dosarul cauzei și argumentelor invocate, Colegiul Penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de această instanță, inclusiv în temeiul când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor din apel.

Instanța de recurs doar verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Sub acest aspect, Colegiul Penal lărgit atestă că instanța de apel a comis următoarele erori de drept.

În corespundere cu art. 414 alin. (1) și (5) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel. Conform art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus la respingerea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Potrivit jurisprudenței naționale, chestiunile de drept pe care le poate soluționa instanța de apel, sunt dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual și penal au fost corect aplicate. Nepronunțarea instanței de apel asupra tuturor motivelor invocate echivalează cu nerezolvarea fondului apelului și, în acest caz, decizia urmează a fi casată, cu rejudecarea cauzei în apel, așa cum cere art. 435 CPP, întrucât o asemenea eroare judiciară nu poate fi corectată în instanța de recurs (*Hotărârea Plenului CSJ a RM din 12.12.2005, nr.22 Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel, pct. 14.7.*).

Însă, instanța de apel nu a respectat prescripțiile de drept nominalizate deoarece, conform descriptivului deciziei atacate (*pct. 4. din decizie*):

a) a judecat apelul în raport cu alte persoane inculpate, alte circumstanțe în fapt și în drept decât cele din speța de pe rol, statuând sumar, neclar și divergent că: *„...la stabilirea și individualizarea pedepsei inculpatului Cebotari Daniel, prima instanță i-a stabilit pedeapsa pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264¹ alin. (4) Cod penal la 1 an închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis..., astfel, instanța de fond a ținut cont de prevederile art. 6, 7, 61, 75-79 Cod penal, de gravitatea infracțiunii comise, de motivul acesteia, de persona celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea, cât și de faptul că inculpatul Dunas Anatol a recunoscut fapta comisă, și-a conștientizat pe deplin vina, la nivelul de înțelegere a situației în care a ajuns, se căiește sincer, a comis o infracțiune care se atribuie la categoria celor grave prin prisma art. 16 Cod penal, de personalitatea inculpatului, care anterior nu a fost condamnat..., respectiv, sancțiunea art. 264 alin. (3) Cod penal prevede pedeapsa sub formă de închisoare de la 3 la 7 ani, cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport..., circumstanțe atenuante și circumstanțe agravante, în privința inculpatului Dunas Anatol, instanța de judecată nu au fost stabilite..., verificând aspectele de drept operate de instanța de fond, la stabilirea și individualizarea pedepsei inculpatului Dunas Anatol, se reține că*

inculpatului prima instanță i-a stabilit pedeapsa pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, la 4 ani închisoare..., în temeiul art. 90 alin. (1) Cod penal, instanța de fond concluzionând că scopul pedepsei poate fi atins cu dispunerea suspendării condiționată a executării pedepsei pe un termen de probă de 5 ani..., deci, sentința de condamnare este echitabilă, legală și corect individualizată, și va avea un efect preventiv serios atât pentru inculpatul Bîclea Vasile, cât și pentru alte persoane predispuse la comiterea unor astfel de infracțiuni...”

b) nu s-a pronunțat, prin urmare, asupra motivelor invocate în apelul de pe rol și repetate în recursul ordinar, inclusiv asupra celor reproduse la pct. 3. și 5. din prezenta decizie, cât și în felul și esența probatorie în care acestea au fost enunțate.

Astfel, împrejurările enunțate relevă, în mod clar și evident, că instanța de apel nu a judecat apelul în conformitate cu rigorile prevăzute de lege și a adoptat o hotărâre care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția, că nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor din apel, și că recursul ordinar este întemeiat.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs casează total hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Dat fiind că încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanța de apel, constituie erori de drept prescrise în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii recursurilor ordinare, casării totale a deciziei și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de împrejurările expuse, să înlăture erorile menționate, să judece cauza în strictă conformitate cu legea, să adopte o hotărâre legală și întemeiată.

7. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul Penal lărgit,

D E C I D E :

Admite recursul ordinar declarat de procurorul-șef în Procuratura de circumscripție Cahul, Dumitru Calendari, casează total decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 23 mai 2022, în privința inculpatului Bîclea Vasile XXXX și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată, fiind pronunțată integral la 20 ianuarie 2023.

Președinte

Nadejda Toma

Judecători

Iurie Diaconu

Liliana Catan

Ion Guzun

Victor Boico

